

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ «ՄՈՏԱՆ» ԱՆՑԱ՞Ծ Է

Posted on July 17, 2015 by Keghart

Category: [Opinions](#)

✖ **Դոկտ. Մինաս Գոճայեան**, Լոս Անճելըս, 15 Յուլիս 2015

«Հայ լեզուն տունն է հայուն, աշխարհի չորս ծագերուն...»

«Կը սիրեմ քեզ իմ հայ լեզու»...

Կը յիշե՞ք այս բանաստեղծութիւնները, որոնք մեր՝ յետ-եղեռնեան սերունդներու շրթներուն վրայ էին տակաւին մինչեւ եօթանասունական թուականները: Կը յիշե՞ք ի՞նչ երկիւղածութեամբ կ'արտասանէինք զանոնք Հոկտեմբերին (հայ մշակոյթի ամսուն) եւ կամ ամապերջի հանդէսներուն: Դիտեցէք հիմա ձեր շուրջը՝ Ռուսաստանէն մինչեւ Արեւմտեան Եւրոպա ու յատկապէս Խաղաղականի ու Ատլանտեանի ափերու միջեւ գտնուող ցամաքամասերուն հաւաքուած ծագումով հայ երախաներուն, ներառեալ նաեւ քանի մը հայկական (կամ հայերու համար) դպրոցներուն մէջ հասակ առնող սերունդներու պատկերին: Ոչինչ մնացած է այդ «երանելի» օրերէն:

✖

Գովելի են կարգ մը հայկական կազմակերպութիւններու հիմնած դպրոցներու, միօրեայ վարժարաններու, սեփական հայկական մանկապարտէզներու, հայերէն դասաւանդող անձնագոհ ուսուցիչ-ուսուցչուհիներու (մեծաւ մասամբ ուսուցչուհի) ինքնամոռաց ջանքերը: Բայց այդքան:

✖ **Դոկտ. Մինաս Գոճայեան**, Լոս Անճելըս, 15 Յուլիս 2015

«Հայ լեզուն տունն է հայուն, աշխարհի չորս ծագերուն...»

«Կը սիրեմ քեզ իմ հայ լեզու»...

Կը յիշե՞ք այս բանաստեղծութիւնները, որոնք մեր՝ յետ-եղեռնեան սերունդներու շրթներուն վրայ էին տակաւին մինչեւ եօթանասունական թուականները: Կը յիշե՞ք ի՞նչ երկիւղածութեամբ կ'արտասանէինք զանոնք Հոկտեմբերին (հայ մշակոյթի ամսուն) եւ կամ ամապերջի հանդէսներուն: Դիտեցէք հիմա ձեր շուրջը՝ Ռուսաստանէն մինչեւ Արեւմտեան Եւրոպա ու յատկապէս Խաղաղականի ու Ատլանտեանի ափերու միջեւ գտնուող ցամաքամասերուն հաւաքուած ծագումով հայ երախաներուն, ներառեալ նաեւ քանի մը հայկական (կամ հայերու համար) դպրոցներուն մէջ հասակ առնող սերունդներու պատկերին: Ոչինչ մնացած է այդ «երանելի» օրերէն:

✖

Գովելի են կարգ մը հայկական կազմակերպութիւններու հիմնած դպրոցներու, միօրեայ վարժարաններու, սեփական հայկական մանկապարտէզներու, հայերէն դասաւանդող անձնագոհ ուսուցիչ-ուսուցչուհիներու (մեծաւ մասամբ ուսուցչուհի) ինքնամոռաց ջանքերը: Բայց այդքան:

Մի՞թէ գովելի են ու բաւարար այն ջանքերը, որոնց շնորհիւ հայ դպրոցները մատչելի են միջին խաւի սփիւռքահայերուն: Հարեւանցի ակնարկ մը անմիջապէս պիտի բանայ տխուր պատկեր մը, որուն ի տես չենք կրնար ահազանգ չհնչեցնել:

Ստորեւ կարգ մը նշումներ, որոնք պետք է արժանան մեր հաստատութեանց

հոգաբարձական մարմիններու, հոգեւորականներու, «աւանդական» կուսակցութեանց ու կազմակերպութեանց եւ յատկապէս կրթութեան, մանկավարժութեան ու հայեցի դաստիարակութեան հետ արհեստավարժօրէն բացարձակապէս կապ չունեցող կարգ մը «կրթական» գործիչներու ուշադրութեան:

- ա.- Հայկական դպրոցներ իրենց դուռերը գոցած են վերջին տասնամեակին հայ աշակերտներու թիւին պակսելուն պատճառով:
- բ.- Հայ ծնողներու համար դժուար է իրենց զաւակը կամ զաւակները հայկական դպրոց դրկել՝ բարձր կրթաթոշակներու պատճառով: Թէեւ այդ ծնողներուն մէջ քիչ չէ թիւը այնպիսիներու, որոնք 60-70 հազար տոլարի հասնող փարթամ ու չնաշխարհիկ հասարանիքներ, նշանտուքներ եւ կամ baby shower-ներ կը կազմակերպեն:
- գ.- Աշխատանքի վայրի տեղափոխութեան պատճառով հայ ընտանիքներ հասցէ (քաղաք կամ թաղամաս) կը փոխեն՝ հեռանալով մօտակայ հայկական վարժարաններէն:
- դ.- (Իբր թէ) հայկական դպրոցներու մակարդակը «ինկած է»:
- ե.- (Իբր թէ) հայ երախան շատ «գոց» կը մեծնայ հայ դպրոցին մէջ, այսինքն կտրուած կ'ըլլայ ամերիկեան կամ քանատական միջավայրէն:
- զ.- (Իբր թէ) Հայերէնը պատճառ կը դառնայ որ երախան դժուարութիւններ ունենայ ուսման մէջ:
- է.- (Իբր թէ) Հայկական դպրոցներու մէջ բարդոյթներով կը մեծնան երախաները, իրենց մէջ կրելով ցեղասպանութեան զոհի բարդոյթը:

Կարելի է տակաւին թուել քանի մը այլ պատճառաբանութիւններ կամ արդարացումներ:

Վերջին մէկուկէս տասնամեակին զիս յատկապէս մտահոգող պատճառը հետեւեալ փաստն է՝ կը տեսնեմ քաղքենիի (նորահարուստ) եւ նիւթապաշտ-գործնականապաշտի հոգեբանութեան խորացումն ու արմատականացումը, «ասիկա պէտք է, ասիկա պէտք չէ»ի նպարավաճառային (պախիսալական) կամ մանրավաճառային (փերեզակային) մօտեցման մը տարածումը:

Երեսունէն քառասուն տարիքի մէջ գտնուող ծնողները այլեւս անհրաժեշտ չեն նկատեր հայ դպրոցն ու հայեցի կրթութիւնը՝ զայն նկատելով սոսկ ժամանակավրէպութիւն մը: Ինծի կը թուի թէ հայկական դպրոց դրկելու «մոտան» անցած է այլեւս, քանի որ զգալիօրէն ինկած է հայկական դպրոցի հանդէպ երբեմնի (այսօրուան սերունդին) ծնողներուն ունեցած խանդավառութիւնը, հաւատքն ու յարգանքը:

- Կարելորդ այս երկրին մէջ յաջող ասպարեզ մը ունենալն է,- կը մտածեն անոնք,- առանց հայ դպրոցի ալ կ'ըլլան այդ բաները,- կը պնդեն նորելուկները, որոնք չես գիտեր ինչո՞ւ համար իրենց մականունին վերջաւորութեան տակաւին կը պահեն «եան»ը եւ Ապրիլ 24-ին շքեղ ինքնաշարժներով բողոքի ցոյցի կ'երթան, ուր որ կ'երթան:

Միտքս կը տանջուի ի տես այս երեւոյթին, կ'ուզէի ըսել՝ պարտուողական հոգեբանութեան: Այս ե՞րբ այսքան շուտիկօրէն ամերիկացիէն ու քանատացիէն, ռուսէն

